

## Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, z dnia 18 kwietnia 2014 r., w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 925 z dnia 23.04.2014 r.). Minister stwierdził (pismo DP-I.074. 42.2016 z dnia 23.02.2016 r.) nieścisłości i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął opracowanie niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treści rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Dolina Ilanki” utworzono Rozporządzeniem Wojewody Lubuskiego z dnia 6 grudnia 2000 roku w sprawie rezerwatu przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 34 z dnia 15.12.2000 r., poz. 421). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych różnego rodzaju torfowisk, zespołów źródeł w obrębie naturalnego i półnaturalnego krajobrazu wyróżniającego się bogactwem flory, fauny i swoistych, rzadkich fitocenoz.

Przeważającą część rezerwatu utworzono w rymnie polodowcowej, znajdującej się w obrębie sandru. Równia biogeniczna tej formy geomorfologicznej, przez którą przepływa rzeka Ilanka, zbudowana jest głównie z torfów i osadów jeziornych. Rezerwat powstał w terenie, który był w przeszłości poddany gospodarce rolnej i leśnej, z obecnym osadnictwem kilku przysiółków. Rolnictwo, w tym gospodarowanie wodą na rzece, i osadnictwo stopniowo zamierały na korzyść leśnictwa oraz procesów dziczenia użytków zielonych i innych zagospodarowanych terenów. Warunki wodne są głównym uwarunkowaniem ochrony różnych postaci torfowisk oraz źródeł. Sieć dawnych rowów melioracyjnych była i jest istotną okolicznością mającą wpływ na stan przyrody i przebieg procesów. Rowy podlegają spontanicznemu zarastaniu. Spowalnianie odpływu wód, podnoszenie i utrzymywanie jej

poziomu jest wynikiem zaawansowanych działań ochrony czynnej, polegającej na budowie systemu zastawek na tych sztucznych ciekach. Większość postaci torfowisk jest związana z obecnym bądź dawnym procesem ładowienia zbiorników wodnych rynny. Znajdują się tu również torfowiska źródłiskowe. Część torfowisk została w przeszłości przekształcona w użytki zielone. Procesy sukcesyjne dążą tu przede wszystkim do leśnych postaci mokradeł i torfowisk, których dawną obecność potwierdza litologia osadów. Duży udział w rezerwacie mają ekosystemy leśne oraz otwarte, bez stanowisk źródeł i torfowisk. Wśród nich występują wartościowe stanowiska gatunków i siedlisk, niekiedy zależne od prowadzonej tu dawnej gospodarki. W sąsiedztwie rezerwatu przebiegają drogi. Część z nich powoduje nieciągłość jego powierzchni, a składa się ona z kilku enklaw, położonych w sąsiedztwie lub w dalszej odległości od siebie. W rezerwacie został wyznaczony szlak turystyczny, zgodnie z zarządzeniem nr 14/2014, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, z dnia 18 marca 2014 r., w sprawie wyznaczenia szlaku pieszego w rezerwacie przyrody „Dolina Ilanki”, którego fragment prowadzi przy zachodnim brzegu jeziora Pniów. To jezioro oraz rzeka Ilanka były, jeszcze przed utworzeniem rezerwatu, terenami amatorskiego połowu ryb. Obecnie część rzeki, na której można wędkować, nie jest w granicy rezerwatu. Na łąkowej części działek 21, 22 oraz 26 ob. ew. 0070 Torzym, będących w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, prowadzona jest gospodarka rolna. Łąki te stanowią część półnaturalnego krajobrazu rezerwatu. Rezerwat jest położony poniżej miasta Torzym i gminnej oczyszczalni ścieków, odprowadzającej ścieki oczyszczone do Ilanki. W sąsiedztwie znajduje się kompleks stawów rybnych, także gospodarujący wodą Ilanki i zależny od jej jakości.

Powyższe, uwarunkowania, stanowią podstawowe determinanty realizacji celów rezerwatu. Dokumentacje i plany ochrony tego obszaru ochrony przyrody (na lata 2002 – 2021, 2010-2029) wskazywały na: jakość wód przepływowych i źródła zanieczyszczeń, rozbudowę stawów rybnych, antropogeniczne i naturalne przeszkody migracji w Ilance, budowę autostrady A-2, gatunki obce, drenaż wód dawnym systemem melioracji, spontaniczne procesy, w tym sukcesji wtórnej.

Rezerwat w takiej postaci i wymienionym położeniu realizuje oraz zabezpiecza cel Obszaru Chronionego Krajobrazu „14 - Dolina Ilanki”, w odniesieniu do korytarzowych funkcji ekosystemów. Istotnym jest wyznaczenie obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009. Obszar ten ma plan zadań ochronnych: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r., publikowane w

Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, poz. 943. Zidentyfikowano w rezerwacie niektóre z przedmiotów ochrony, spośród siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt: 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0\* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robur-petraeae*), 1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*), 1166 Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), 1096 Minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), 1014 Poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*), 1016 Poczwarówka jajowata (*Vertigo moulinsiana*).

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Wśród zagrożeń istniejących, wewnętrznych, najważniejszym może być gwałtowne zarastanie otwartych torfowisk krzewami i drzewami oraz brak naturalnych warunków ich zamierania. Ten niekorzystny, a możliwy, splot procesów może skutkować zmianami fito i zoocenozy, a w dalszym okresie dominacją leśnych postaci torfowisk w rezerwacie. W roku 2010 i 2013, które należały do „mokrych”, masowy nalot lekkonasiennych drzew na przesuszonych torfowiskach został wyeliminowany przez niekorzystne dla tych roślin warunki wodne. W razie potrzeby proces sukcesji może być powstrzymywany poprzez usuwanie nalotów drzew i krzewów oraz, jeśli to możliwe, utrzymywanie wysokiego poziomu wód, uniemożliwiającego ich kolonizację i zadomowienie. Wcześniejsze prace ochrony czynnej, podejmowane na dawnych rowach melioracji, oraz powrót bobra w dolinę Ilanki zmniejszają prawdopodobieństwo niekorzystnych efektów zjawisk i cykli pogody. Istniejącym zagrożeniem może być rozpad lub dewastacja zastawek na rowach, zbudowanych w ramach czynnej ochrony w rezerwacie, która mogłaby uruchomić niekorzystny drenaż i erozję.

Do potencjalnych zagrożeń zewnętrznych zaliczono możliwość zanieczyszczenia wód rzeki Ilanki wpływającej do rezerwatu, które może skutkować obniżeniem kondycji torfowisk. Jednym ze sposobów eliminacji tego zagrożenia może być, jeśli będzie konieczny, wzmożony nadzór nad zrzutem ścieków oczyszczonych i wód z Torzymia. Jakości wód rzeki Ilanki jest

również istotna dla gospodarki na stawach i agroturystyki w dolinie Ilanki, powyżej rezerwatu. Obecnie antropogeniczne biogeny i zawiesiny drobnych osadów przechwytyją biocenozy bobrowych rozlewisk w górnej części rzeki.

Obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową. Możliwe, że będzie potrzeba, w okresie funkcjonowania planu ochrony, ingerowania w procesy naturalne, dokonujące się w rezerwacie, kształtujące cel ochrony. Możliwe będzie kontynuowanie dotychczasowych zabiegów czynnej ochrony w postaci: usuwania nalotu drzew i krzewów z otwartej części torfowisk oraz kontroli i remontów zastawek.

Utrzymanie krajobrazów półnaturalnych rezerwatu będzie możliwe dzięki kontynuowanej gospodarce rolnej na łąkach działek, będących w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych: 21, 22 oraz 26 ob. ew. 0070 Torzym. Działki te oraz jezioro Pniów są obszarem ochrony krajobrazowej.

Wskazano w planie ochrony rezerwatu możliwości udostępniania rezerwatu dla celów rekreacyjnych oraz amatorskiego połowu ryb, w tym obszary i miejsca oraz sposoby udostępniania uwzględniające cel ochrony rezerwatu. Wędkarstwo na rzece Ilance i jeziorze Pniów było praktykowane przed utworzeniem rezerwatu oraz później, a prowadzone zgodnie z celem ochrony rezerwatu, nie miało na niego negatywnego wpływu. By umożliwić połów ryb na rzece Ilance, w części poza granicą rezerwatu, konieczne jest udostępnienie ścieżki pieszej w rezerwacie przy lewym brzegu rzeki, na działce 26 ob. ew. 0070 Torzym oraz w oddziałach leśnych: 14-13-3-10-81 i 14-13-3-10-80 ob. ew. Pniów, Nadleśnictwo Torzym. Ścieżka ta może być dostępna z drogi Pniów-Prześlice. Możliwość amatorskiego połowu ryb będzie kontynuowana na jeziorze Pniów, w całym roku, tylko z zachodniego brzegu lub z pokrywy lodowej na całym jeziorze, zgodnie z zasadami i regulaminem ustalonym przez zarządcę akwenu. Wejście na stanowiska wędkarskie na zachodnim brzegu będzie możliwe z pieszego szlaku turystycznego, przebiegającego przy jeziorze. Na odcinkach rzeki, będących częścią rezerwatu, nie wskazano obszarów i miejsc do amatorskiego połowu ryb. Na odcinku rzeki Ilanki, sąsiadującym z rezerwatem, uwzględniono możliwość wyznaczenia ścieżki pieszej, umożliwiającej wędkowanie z brzegu. Jej lokalizację, przebieg i zasady ujęto w załączniku nr 2 do Zarządzenia.

Wskazano w planie ochrony rezerwatu miejsca, zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody, w których może być prowadzona działalność rolnicza. Działalność ta,

prowadzona na łąkach, w granicy działek nr 21, 22 oraz 26 ob. ew. 0070 Torzym, utrzymuje, przed wszystkim, półnaturalne krajobrazy w rezerwacie.

Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, wymienionych w ustawie o ochronie przyrody, to jest: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i obszar ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000, wymienionych w ustawie o ochronie przyrody, to jest: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Nie określono terminu sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000, w części objętej planem ochrony rezerwatu, ponieważ ten zawarł zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, zdiagnozował potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i ich siedlisk, uwzględniając ich stan oraz warunki rozwoju społecznego i gospodarczego obszaru objętego planem. Nie wykazano konieczności: przeprowadzenia inwentaryzacji lub badań przedmiotów ochrony, zaplanowania ochrony na 20 lat, unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a niemieszczących się w zakresie planu zadań ochronnych, zmiany granic obszaru lub przedmiotu ochrony.

Potencjalnym zagrożeniem siedliska przyrodniczego 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* może być dopływ biogenów antropogenicznego pochodzenia, wraz z rzeką Iłanką, który zwykle potęguje skutki procesu eutrofizacji. Zagadnieniem nierozpoznanym jest faktyczny dopływ biogenów z tych źródeł do

jeziora Pniów. Mogą być one przechwytywane trakcie migracji od źródła do jeziora. Nieznany jest udział antropogenicznych biogenów w wodach Ilanki docierających do jeziora, naturalnie bogatych w związki humusowe torfowisk i źródeł, i ich faktyczne oddziaływanie na wody tego ekosystemu. Badania geologiczne potwierdziły, że jezioro Pniów jest ostatnią częścią, kopalnych zbiorników tej części rynny jeziornej zwanej Doliną Ilanki. W okresie obejmującym plan ochrony będzie postępował naturalny proces jego „starzenia”, mogący skutkować np. dynamicznym rozwojem fitoplanktonu, całorocznym zakwitem sinic, dużym tempem sedymentacji osadów, rozrostem stref beztlenowych, letnimi przyduchami, itp. W przypadku siedliska przyrodniczego 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*) odnaleziono w rezerwacie kilka stanowisk na wspólnej powierzchni około 0,5 ha, o zaawansowanym stanie sukcesji. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, poz. 943) zaleca dla tego siedliska przyrodniczego weryfikację jego obecności. Istniejącym zagrożeniem dla siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk w rezerwacie może być naturalny proces sukcesji prowadzący do powstania kolejnych ogniw sukcesji np. w wyniku acydyfikacji i eutrofizacji. Możliwe jest także, że w przypadku utrzymywania długotrwałych stanów niskich wód, torfowiska otwarte będą kolonizowane przez drzewa i krzewy. Naturalne procesy w rezerwacie mogą prowadzić do różnych zmian warunków środowiska życia dwóch ślimaków: poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior* oraz poczwarówki jajowatej *Vertigo moulinsiana*. Dotychczasowe działania ochrony czynnej sprawiły, że zagrożenie to nie ma statusu obecnego zagrożenia. Najbardziej prawdopodobne i najbardziej niekorzystne skutki mogą przynieść zmiany siedliskowe powodowane kolonizacją stanowisk ślimaków przez drzewa i krzewy. Może się ona dokonać w sytuacji długotrwałych niskich stanów wód, które będą niesprzyjające ślimakom, a dodatkowo umożliwią zasiedlenie oraz trwanie drzew oraz krzewów w podmokłych i wilgotnych otwartych siedliskach tych dwu poczwarówek. W przypadku braku podtopień eliminujących podrost konieczne będą działania jego eliminacji ze stanowisk poczwarówek. Skuteczną metodą przeciwdziałającą zadomawianiu się innych roślin, niepożądanych dla stanowisk poczwarówek, którą przewidziano do zastosowania, może być, wykaszanie.

Najistotniejszym zagadnieniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000, jest utrzymanie właściwego stanu siedlisk i gatunków. Procesy naturalne w rezerwacie, w zależności od warunków losowych bądź przedmiotu ochrony mogą im sprzyjać bądź zagrażać. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, sporządzany dla terenów poza rezerwatem, dla większości siedlisk leśnych zaleca: *odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne na części zasobów ekosystemu w obszarze*. Ochrona ścisła w rezerwacie jest zgodna z tą intencją.

Obligatoryjnie będzie prowadzony monitoring stanu przedmiotów ochrony, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a termin będzie skoordynowany z datą monitoringu siedliska ujętą w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa lubuskiego, poz. 943).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 23.06.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 23.06.2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu 23.06.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Torzym, w dniu 30.06.2016 r.

W ramach powyższej procedury wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, następujące uwagi i wnioski.

Tabela zestawienia uwagi wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony dla rezerwatu.

Lp.	Wniosek i/lub uwaga zgłaszający, data zgłoszenia	Sposób wzięcia pod uwagę oraz zakres uwzględnienia
	Uwaga i wniosek dotyczące stosowania jednobrzmiących nazw geograficznych obiektów fizjograficznych. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 12.07.2016 r.	Uwagę i wniosek uwzględniono w treści projektu Zarządzenia i odpowiednio w jego uzasadnieniu, zmieniając formę zapisu na jednobrzmiącą.
	Uwaga i wniosek dotyczące stosowania formy stylistycznej lód/pokrywa lodowa. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 12.07.2016 r.	Uwagę i wniosek uwzględniono w treści projektu Zarządzenia i odpowiednio w jego uzasadnieniu, poprawiając formę zapisu.
	Uwaga i wniosek dotyczące relacji zidentyfikowanego zagrożenia i działania ochronnego w odniesieniu do zagrożenia: <i>gwałtowne zarastanie otwartych torfowisk krzewami i drzewami oraz brak naturalnych warunków ich zamierania, skutkujące zmianami fito i zoocenozy oraz dominacją leśnych postaci torfowisk.</i> Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 12.07.2016 r.	Uwagę i wniosek uwzględniono w treści projektu Zarządzenia i odpowiednio w jego uzasadnieniu, zmieniając kwalifikację zagrożenia oraz wskazując działania ochronne (rodzaj, zakres, lokalizacja).
	Uwaga dotycząca formuły zapisu, znajdującej się w uzasadnieniu, wyjaśniającej czynności podjęte w pracy nad planem ochrony rezerwatu, zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody, i wynikające stąd ustalenia. Wniosek: <i>uczynić zapis bardziej zrozumiałym.</i> Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 12.07.2016 r.	Uwagę i wniosek uwzględniono uzupełniając wpisy w treści projektu Zarządzenia i jego uzasadnienia (patrz wyżej).
	Wniosek o sprecyzowanie zapisu znajdującego się w uzasadnieniu Zarządzenia, dotyczącego uwzględnienia zakresu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 w planie ochrony rezerwatu w odniesieniu do potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 12.07.2016 r.	Wniosek uwzględniono uzupełniając wpis w treści uzasadnienia. <i>Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000, w części objętej planem ochrony rezerwatu, ponieważ ten zawarł zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, zdiagnozował potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i ich siedlisk, uwzględniając ich stan oraz warunki rozwoju społecznego i gospodarczego obszaru objętego planem. Nie wykazano konieczności: przeprowadzenia inwentaryzacji lub badań przedmiotów ochrony, zaplanowania ochrony na 20 lat, unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a niemieszczących się w zakresie planu zadań ochronnych, zmiany granic obszaru lub przedmiotu ochrony.</i>
	Uwaga dotycząca braku kompetencji prawnej Ministra Środowiska do inicjowania zmian w zarządzeniu o planie ochrony rezerwatu.  Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.	Polemika stowarzyszenia pozarządowego z Ministrem Środowiska, w konsultacji społecznej zarządzenia o planie ochrony rezerwatu.



	<p>Uwaga kwestionująca uwarunkowanie § 2 ust 2 pkt 9 (użytkowanie wędkarskie jeziora Pniów i rzeki Ilanki), z powodu uregulowania zagadnienia w planie ochrony. Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga bezzasadna i nie uzasadniona. Zagadnienie, które podejmuje (reguluje) plan ochrony rezerwatu nie wyklucza go z listy uwarunkowań.</p>
	<p>Uwaga dotycząca różnicy w zapisach określających i regulujących zasady wędkowania w rezerwacie na jeziorze Pniów w dotychczasowym Zarządzeniu i projekcie Zarządzenia. Uwaga: - <i>nie jest jasne z jakich „potrzeb ochrony przyrody” wynika proponowana zmiana.</i> Wniosek: - <i>zapisy powinny być doprowadzone do formy jasnej i czytelnej;</i> Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Dotychczasowe wskazanie obszaru i miejsca udostępnionego dla amatorskiego połowu ryb oraz sposobu jego udostępnienia w rezerwacie było nieprecyzyjne, niejasne i błędne. Z tych przyczyn wymagało zmiany w projekcie Zarządzenia. Ujęto ją w treść pisemną i graficzną w Zarządzeniu oraz w uzasadnieniu. Żadna zmiana z „potrzeb ochrony przyrody” nie nastąpiła. Wniosek uwzględniono dodając w uzasadnieniu: <i>Na odcinkach rzeki, będących częścią rezerwatu, nie wskazano obszarów i miejsc do amatorskiego połowu ryb. Na odcinku rzeki Ilanki, sąsiadującym z rezerwatem, uwzględniono możliwość wyznaczenia ścieżki pieszej, umożliwiającej wędkowanie z brzegu. Jej lokalizację, przebieg i zasady ujęto w załączniku nr 2 do Zarządzenia.</i></p>
	<p>Uwaga: <i>Zarastanie torfowisk drzewami i krzewami nie jest w tym obiekcie gwałtowne, ale jest zagrożeniem rzeczywistym, a nie tylko potencjalnym!</i> Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga zawiera ledwie część opisu zagrożenia, które w pełni brzmiało <i>Gwałtowne zarastanie otwartych torfowisk krzewami i drzewami oraz brak naturalnych warunków ich zamierania, skutkujące zmianami fito i zoocenozy oraz dominacją leśnych postaci torfowisk.</i> Potwierdza ona intencję zapisu, że nie każde zarastanie, ale właśnie gwałtowne, przy braku naturalnych warunków zamierania drzew i krzewów, może być zagrożeniem dla celu ochrony rezerwatu, którym jest <i>zachowanie... różnego rodzaju torfowisk ...</i> Dotychczasowe działania ochrony czynnej sprawiły, że jest to zagrożenie istniejące, ale nie każdego sezonu wegetacyjnego obecne. Przeciwdziałanie jest możliwe do wykonania w obszarze ochrony czynnej w rezerwacie (zob. uwaga GDOŚ powyżej), a nawet krajobrazowej.</p>
	<p>Uwaga dotycząca: zagrożenia jakości wód, przyczyn zagrożenia, niewłaściwej kwalifikacji zagrożenia, nieadekwatnego działania ochronnego, oraz potencjalnego zagrożenia planowaną oczyszczalnią ścieków w Kownatach - w odniesieniu do potencjalnego zagrożenie zewnętrznego o brzmieniu: <i>Zanieczyszczenie wód rzeki Ilanki, wpływającej do rezerwatu, skutkujące obniżeniem kondycji torfowisk.</i> Wniosek: <i>konieczna jest modernizacja oczyszczalni.</i> Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga nie ma odniesienia i uzasadnienia do celu ochrony rezerwatu. Nie zawiera żadnych informacji, które nie byłyby znane i nie ujęte w treści projektu Zarządzenia i uzasadnienia, a mogłyby posłużyć ich zmianie. W odniesieniu do sugestii Klubu Przyrodników o nieoptymalnej jakości wody, zanieczyszczonej przez oczyszczalnię i mającej wpływ na ichtiofaunę, nie stwierdzono by zagrożenie szkodą lub szkoda w wodach i gatunkach chronionych była przedmiotem zgłoszenia i postępowania zgodnie z ustawą dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. 2014 poz. 1789). Zgłoszony wniosek jest zawarty w treści możliwych sposobów eliminacji lub ograniczenia zagrożenia: <i>Systemy neutralizowania ładunku ścieków oczyszczonych.</i></p>

	<p>Uwaga o rzeczywistym zagrożeniu zewnętrznym dla migracji fauny Ilanką, powodowanym przez bariery na rzece poza rezerwatem. Wniosek: <i>przeciwdziałać przez usuwanie tych barier, w celu umożliwienia pełnej łączności ekologicznej rezerwatu z innymi wodami.</i> Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga nie ma odniesienia i uzasadnienia do celu ochrony rezerwatu. Nie zawiera żadnych informacji, które nie byłyby znane i nie ujęte w treści Zarządzenia i uzasadnienia, a mogłyby posłużyć ich zmianie.</p>
	<p>Uwaga: <i>Zagrożeniem potencjalnym jest ekspansja gatunków obcych: niecierpka drobnokwiatowego i czeremchy amerykańskiej.</i> Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga nie ma odniesienia i uzasadnienia do celu ochrony rezerwatu. Nie zawiera żadnych informacji, które nie byłyby znane i nie ujęte w treści Zarządzenia i uzasadnienia, a mogłyby posłużyć ich zmianie.</p>
	<p>Uwaga o kwalifikacji zagrożeń, ich charakterystyki i obecności: - J02.04 - modyfikacje systemu naturalnego, dla 7230 i 1014, jako przynajmniej potencjalnego zagrożenia wskutek zalewania działalnością bobrów, w szczególności wodami o pogorszonej jakości spowodowanej dopływem zanieczyszczeń - głównie ścieków pochodzących z źle funkcjonującej oczyszczalni ścieków, odwołująca się do dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009; - H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych, dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, znajdujących się w rezerwacie 3150, 3260, 1096; - K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja), dla 7230 oraz 1014 i 1016. - nieadekwatnego opisu zagrożenia dla 7230 znajdującego się w rezerwacie. Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga sugeruje zmiany bez ich uzasadnienia, przywołując jedynie dokumentację planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009. Ta była częścią materiału, uwzględnionego w przygotowaniu treści projektu Zarządzenia i uzasadnienia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki”. Nie jest to jednak dokumentacja dla rezerwatu. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, poz. 943 w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 nie wymienia w ogóle zagrożenia J02.04. Ten kod oznacza antropogeniczne modyfikacje systemu naturalnego, a nie skutek działalności bobrów. Powyższe zarządzenie dla obszaru Natura 2000, traktuje zagrożenie H01 dla siedliska 3150 jako potencjalne, dla siedliska 3260 jako potencjalne, a dla 1096 brak tego zagrożenia w ogóle. W projekcie Zarządzenia o planie ochrony rezerwatu uwzględniono, odpowiednio do stanu przedmiotów ochrony w rezerwacie, powyższą diagnozę dla siedlisk spoza rezerwatu. W treści projektu Zarządzenia i w jego uzasadnieniu zmieniono, zgodnie z uwagą, kwalifikację zagrożenia (istniejące) i kod zagrożenia K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) dla: 7230, 1014 i 1016.</p>
	<p>Uwaga dotycząca nieuzasadnionych różnic identyfikacji zagrożeń pomiędzy planem ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 925 z dnia 23.04.2014 r.) a projektem planu ochrony. Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Zmiany są uzasadnione poprawnym zapisem zagrożenia, zgodnym z rzeczywistością i standardem kodyfikacji zagrożeń, zaś opis zagrożenia utrzymuje sens wyrażony w zmienianym zarządzeniu (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 925 z dnia 23.04.2014 r.), czyniąc go bardziej zrozumiałym.</p>
	<p>Uwaga dotycząca rzekomo <i>niezgodnego z prawdą</i> zapisu dotyczącego właściwego stanu ochrony dla wszystkich przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, znajdujących się w rezerwacie. Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Projekt Zarządzenia i jego uzasadnienie w tym zakresie są tożsame z zapisami planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 925 z dnia 23.04.2014 r.). Ustalił on właściwe stany ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, znajdujących się w rezerwacie. Nie dokonano żadnej zmiany w tej</p>

		<p>ocenie.</p> <p>Uwaga postuluje zmiany bez ich uzasadnienia, przywołując jedynie dokumentację planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009, która nie obejmowała rezerwatu.</p> <p>Informuje o tym § 1 pkt 2 Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009: <i>Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Dolina Ilanki” dla którego ustanowiono plan ochrony w drodze zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. (Dz. U. Woj. Lubuskiego z 2014 r. poz., 925) uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.</i></p>
	<p>Uwaga postulująca uznanie koszenia w rezerwacie jako zabiegu ochrony czynnej w odniesieniu do działalności rolniczej, która może być prowadzona w rezerwacie przyrody „Dolina Ilanki”. Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga nie ma odniesienia i uzasadnienia do celu ochrony rezerwatu.</p> <p>Dotychczasowy plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 925 z dnia 23.04.2014 r.) ustalał, że koszenie jest działaniem ochronnym na trwałych użytkach zielonych, na działkach o nr 21, 22 oraz 26 ob. ew. 0070 Torzym. Celem ochrony rezerwatu nie jest zachowanie trwałych użytków zielonych lecz torfowisk i zespołów źródeł. Cel umożliwia ich zachowanie nie tylko wśród krajobrazów naturalnych, ale także wśród krajobrazów półnaturalnych, dlatego możliwa jest w rezerwacie, a nie obligatoryjna, działalność, np. rolnicza, utrzymująca półnaturalny krajobraz na użytkach zielonych. Zasady i miejsce działalności rolniczej ustalono w załączniku nr 2 i nr 4 do projektu Zarządzenia. Dotychczasowa formuła wymagała zmiany nie tylko z powyższego powodu. W treści zmienianego zarządzenia, znajdował się zapis o wyłączności wykonywania koszenia, na wymienionych działkach, przez Klub Przyrodników w Świebodzinie. Eliminowało to inne podmioty oraz ubezwłasnowolniało reprezentanta Skarbu Państwa, do którego działki te należą, do zawierania umowy/porozumienia z kimkolwiek innym poza Klubem Przyrodników.</p>
	<p>Uwaga postulująca potrzebę niezbędnego działania ochronnego dla siedliska 7230 i siedliska poczwarówek w postaci koszenia i ustalenia jego reguł, odnosząca się do załącznika nr 8 do projektu Zarządzenia to jest <i>Działania ochronne w obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 ...</i>, jako najcenniejszych przedmiotów ochrony w rezerwacie. Klub Przyrodników, 12.07.2016 r.</p>	<p>Uwaga, przywołując najcenniejsze przedmioty ochrony rezerwatu nie ma odniesienia i uzasadnienia do celu ochrony rezerwatu.</p> <p>Siedlisko 7230 oraz siedliska dwu gatunków poczwarówek o kodach 1014 i 1016 są przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009. Plan ochrony rezerwatu, uwzględniający zakres art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody nie zmienia celu ochrony rezerwatu i nie ustala jego przedmiotów ochrony.</p>

		<p>Działania dotyczące ochrony czynnej dla wymienionych przedmiotów ochrony zostały uzupełnione w załączniku nr 9 do projektu Zarządzenia, adekwatnie do zidentyfikowanych zagrożeń i oceny stanu ochrony. Ponadto koszenie łąk, utrzymujące półnaturalne krajobrazy w rezerwacie, będzie przyczyniać się do usuwania gatunków niepożądanych, w tym nalotu oraz podrostu drzew i krzewów. Zmiany dotychczasowych zapisów ujętych w planie ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 925 z dnia 23.04.2014 r.), a wynikających z zakresu PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009, wynikały, między innymi, z potrzeby poprawienia błędów. Ówczesne działania ochronne dla siedliska przyrodniczego 7230 zaklasyfikowano jako <i>działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>, co w rezerwacie nie mogło mieć miejsca poza obszarem ochrony krajobrazowej.</p>
--	--	---

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Miejską w Torzymiu, w dniu 29 listopada 2016 r., Uchwałą Nr XIX/124/16.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim w dniu 21 listopada 2016 r., pismem znak: GN.III.710.43.2016.SGan.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska  
w Gorzowie Wielkopolskim  
*Jan Bydzaniewicz*

